

Sárospatak, Rákóczi-vár

2014. január 29. 13:27

Rákóczi minden mennyiségben

Magyarország egyik leghíresebb vára, a sárospataki Rákóczi-vár hazánk legnagyobb késő reneszánsz műemlékei közé tartozik, egyben az ország legjelentősebb Rákóczi kultuszhelye. Az épületben kialakított Rákóczi-kiállítás 2003-ban az Év Múzeuma díjat is megkapta. A vár története

Perényi Péter főispán kezdte el építtetni az erődítményt, a mohácsi csata után az 1530-as években. Először a ma is látható, legrégebbi rész a **Vörös-torony** készült el, majd szépen körbeépítették a **lakópalota** szárnyaival.

I. Rákóczi György 1616-ban lett a birtok új földesura, miután feleségül vette **Lorántffy Zsuzsannát**, innentől kezdve élte az épület a **fénykorát**, itt rendezte be a család udvartartását, innen irányították szépen gyarapodó birtokaikat. A **Rákócziak** idején a XVII. században nagyszabású építkezések folytak az akkoriban divatos **reneszánsz** formavilág jegyei szerint. 1646-ban készült el például a belső udvaron látható gyönyörű **Lorántffy-loggia**, a magyar reneszánsz építészet kiemelkedő alkotása.

Az erős erődítményt a törökök nem is háborgatták, csak a XVII. század végén a **kuruc** mozgalmak idején érte el a várat a csatazaj. 1708-ban falai közt tartották a **Rákóczi-szabadságharc** híres utolsó, jobbagyfelszabadító **országgyűlését**.

A kuruc szabadságharc után osztrák tulajdonosai a belsővárból kényelmes lakhatást biztosító főúri **palotát** varázsoltak, míg a külsővár részben felrobbantott ágyúbástyáit a környékbeli lakosság hordta el, hogy köveiből lakóházakat emelhessen.

Az 1960-as években történt meg a vár teljes renoválása, azóta a környék egyik meghatározó turisztikai látványossága a pataki vár. **A vár leírása és látogatása**

A **Rákóczi-kiállítás** szabadon, míg a **Vörös-torony** csak vezetéssel látogatható.

A hangulatos folyóparti **Várkertből** lépünk a belső vár udvarára, figyelmünket először a komor vártorony és a mellette lévő légiesen könnyed reneszánsz **Lorántffy-loggia** ragadja meg.

A várkastély magva, és egyben legrégebbi része a közel négyzetes alaprajzú, ötszintes **Vörös-torony**. Legalsó szintjének falai keskeny lőrészekkel áttörtek, kapuját gazdagon díszített **reneszánsz** faragványok ékesítik, a homlokzatokat pedig domborműves oromzatú ablakok törik át. A torony bejárati szintjén konyha, sáfárház, kancellária, kincstár és levéltár helyezkedett el.

A torony védelmi jellegét érzékeltetik a harmadik és negyedik szint között a homlokzatok mögött húzódó **védőfolyosók** és az ezekből nyíló **lőrészek**. A torony termeiben **Rákóczi** korabeli **bútorokat**, és gyönyörű reneszánsz **ajtó** és **ablakkereteket** csodálhatunk meg. A negyedik szinten látható nagy terem, a **lovagterem** különösen szép **reneszánsz** faragványairól és a XVI. századi ornamentális falfestéséről híres. Délről csatlakozik hozzá I. Rákóczi György hajdani, gyönyörű török falicsempékkel burkolt **fogadószobája**. A torony tetején létesített **kilátóteraszról** csodálatos kilátás nyílik a Bodrogra, a városra, és jól áttekinthető az egész vár alaprajza.

A **Vörös-toronyhoz** nyugat, illetve észak felől csatlakozik a rombusz alaprajzú, sarkain kiugró bástyákkal erődített, a várostól árokmal elválasztott **várkastély**, az egykori belső vár. Az udvar legértékesebb része a keleti szárnyat és a tornyot összekötő oszlopos-árkádós lépcső és a loggia, melyet **Lorántffy Zsuzsanna** építtetett (**Lorántffy-loggia**).

A vár másik szárnyában találjuk a szabadon látogatható **Rákócziak dicső kora c. állandó kiállítást**, amely a Rákóczi család történetét mutatja be, különös hangsúlyt fektetve **II. Rákóczi Ferenc fejedelem** életére és a szabadságharc eseményeire. A jól átgondolt kiállításon a korhű bútorokon, ruhákon kívül olyan érdekességeket is találunk, mint a fejedelem gyerekkori ábécés könyve, rodostói trónusának másolata, vagy a saját kezével faragott gyertyatartók.

Az északkeleti sarokbástya szegletén, az emeleten a XVII. századi "**Sub-Rosa erkély**" ugrik ki. Nevét a kerek erkélyszobácska festett boltozatának zárókövét díszítő stilizált rózsáról kapta. A már barokkba hajló reneszánsz motívumokkal díszített szobában tartották a Wesselényi-féle összeesküvés titkos **tárgyalásait**, I. Rákóczi Ferenc, Nádasdy Ferenc, Zrínyi Péter, Frangepán Ferenc részvételével.

A várkastélyt **árok** választja el a várkerttől, a külső várfalra is ki lehet menni, ahonnan fantasztikus a **kilátás** a Bodrog partjára és a várépületre. **Ágyúöntő műhely**

1631-től 1648-ig működött a sárospataki vár külső udvarán **I. Rákóczi György** erdélyi fejedelem ágyúöntő műhelye. Mintegy 80 **ágyúcsövet** öntöttek itt, az évszázadok alatt romossá vált épület teljesen eltűnt a XX. századra. A 2006-ban megkezdődött régészeti feltárás után az eredeti alapfalakra építették rá a modern épületet, tökéletesen rekonstruálva az egykori ágyúöntő tevékenységeket.

Az ipartörténetileg különleges kiállításon az **ágyúöntés** folyamatait láthatjuk az öntőminta elkészítésétől az öntésen át a kész ágyúcsőig. Láthatjuk a régészeti ásatás során előkerült leleteket, az **ágyúöntő műhely** eredeti részleteit, illetve a rekonstrukcióval kiegészített elemeit, a munkafolyamatokat megelevenítő enteriőröket és a mindezt animáció segítségével megjelenítő filmet. Érdemes először a **filmet** megnézni és utána végig járni a folyamatokat lépésenként bemutató jeleneteket.

Olaszbástya kazamata

AVörös-torony külső védelmi rendszerének fontos része volt az ismét látogatható Olaszbástya. A nagyméretű lőrészekkel tagolt ágyúteremben különböző méretű szakállas puskák másolatai, kerek agyra (lafettára) szerelt lövegek másolatai, kőből faragott ágyúgolyók láthatók. A keleti folyosóág egyik fülkéjében várbeli katonák mindennapjaiból vett jelenet kapott helyet.

A kiállítás csak áprilistól októberig látogatható! **Gyakorlati tudnivalók** **Cím:** Sárospatak, Szent Erzsébet út 19.

Telefon: +36 47 311 083 **Nyitva tartás**

K

<http://kirandulastippek.hu/news/article/sarospatok-rakoczi-var>